

140622 Johannes Döparens dag, tredje årgången Marcus Willén

Dagens texter:

Jesaja 42:5-9, Apostlagärningarna 10:37-38, Lukas 1:67-80

Växthuset

Var är vi någonstans? Titta noga, ramverket, de stora fönstren, alla färger – vi är i ett växthus. Det är ett stabilt växthus som stått här i hundra år. Fönstren släpper in ljus, bryter det i regnbågens färger och uppenbarar sina berättelser alltsedan dess.

En berättelse handlar om hur växthuset byggdes. I den gammaltestamentliga läsningen ur Jesajas bok hörde vi berättas:

Så säger Gud, Herren, han som har skapat himlen och spänt upp den, brett ut jorden med allt vad den alstrar, han som gett liv åt människorna där

Vi känner igen växthuset. Vi som snart skall bekänna oss till Gud ”skapare av himmel och jord” ser hur växthuset spänts upp över oss, hur jorden planats ut för våra fötter. Även på vårt stengolv alstras något, något som i hundra år ”gett liv åt människorna” här.

Ljusets Ande, Andens ljus

Den näring som kyrkan lever av heter Anden. Genom dopet planterar den trons möjlighet i oss. Den får tron att växa, och genom Anden får vi skörda livets gröda. Eller som Jesaja fortsatte, Gud ger

livsande åt dem som vandrar på jorden: Jag, Herren, har i min trohet kallat dig, jag tar dig vid handen och skyddar dig.

Genom Anden får tron liv. I Anden kan vi se hur vårt liv ändrar riktning. Som Sakarias, Johannes döparens far som fylldes av helig ande när han såg sin nyfödde son och talade profetiska ord, och det berättas ”att pojken växte och blev stark i anden”. Den vuxne Johannes predikade även han i Anden om ”hur Jesus från Nasaret blev smord av Gud med helig ande och kraft och gott och botade”. Anden är trons näring. Andens ljus ger tron liv, Ljusets Ande ger livet en ny riktning genom tron – vi vänder våra liv mot Ljusets källa. Som Jeremia skriver:

Du skall öppna de blindas ögon och befria de fångna ur fångelset, ur fängelsehålan dem som sitter i mörkret.

Fängelsebilden påminner om Platons kända grottliknelse. I en grotta sitter en grupp människor fånglade. I mörkret ser de skuggfigurer på väggarna. Men när de en dag blir befriade vill de tillbaka när de ser världen. Solens strålar bländar dem och den tredimensionella världen blir för mycket för dem. Det Platon vill visa är hur vi förblindas av de svartvita, endimensionella väggbilderna men att sanningen om världen

väcker människan till en smärtsam insikt. Insikten att världen är hotad och att den ofjätrade behöver ta ansvar. Luther skriver under 1500-talet om ”En kristen människas frihet”. Med befrielsen följer förtroende och ansvar. Den som är befriad ur okunskap blir profet om sanningen, eller som profeten Jeremia fortsätter:

Det som förut var är förbi, nu förkunnar jag något nytt. Innan det ännu spirat kungör jag det för er.

Jeremias profetia talar om en förnyelse av villkoren för Israels folk, men i kristen tolkning även om den kommande Messias. Folket har räddning att vänta, jordisk i Gamla testamentet, himmelsk i det nya. För när Johannes uttalar sina profetior om Messias är det en andlig förnyelse som väntar. En ny skapelse genom Anden. För oss gäller också en ny skapelse, en insikt om att vi inte bara ”lever, rör oss och är till” utan att vi växer i trons växthus; vi som tror har inte bara sett livet utan även livets ursprung – med det kommer trons ansvar.

Skapelsetro

Skapelsen ruvar på en kall sanning. Vi lever i en *holocen*, dvs. mellan två istider. Men utsläppen och naturförstörelsen leder mot en *antropocen* en period av instabila temperaturer. Redan idag hör Svenska kyrkan vittnesbörd om klimatförändringar från våra vänstift och församlingar runt om i världen, Filippinerna, Sydsudan, Brasilien, Kanada och Arktis. Det är berättelser om hur det vanliga livet påverkas av ett förändrat klimat.

Vi lever alla i samma växthus, eller *oikos*, det grekiska ordet för ”hus”. Ord som ekonomi, ekologi och ekumenik är alla aspekter av detta ”hus”. Handel, naturresurser och samverkan hör alla samman i vårt gemensamma *oikos*.

Den världsvida kyrkan har insett att hotet mot klimatet är ett hot mot människan. Flyktingen som står vid vår dörr har ofta kriget om naturresurser färskt i minnet. USA tog kontrollen över oljan i Irak, Ryssland sätter på gasen efter behag, vi själva förstör ozonlagret och knyter ett torrbälte runt jorden.

Därför har Sveriges biskopar nu utkommit med ”Ett biskopsbrev om klimatet” där

Svenska kyrkans biskopar uppmanar ...

Svenska kyrkan, församlingar och stift att fortsätta arbeta för en hållbar livsstil och att låta förvaltningen av kyrkans tillgångar visa hur en teologisk syn på skapelsen kan påskynda klimatomställningen.

Alla människor i Sverige att reflektera över sitt eget ansvar och använda sin rätt som medborgare och väljare verka för en kraftfull klimatomställning.

Svenska beslutsfattare att införa styrmedel så att Sveriges inhemska klimatutsläpp minskar till ett ton per capita år 2050, verka för en höjd ambitionsnivå i EU:s klimatpolitik och stöd utvecklingsländerens klimatarbete utöver biståndsmålet om 1 procent av Sveriges BNI.

Företag och organisationer att inte invänta internationella avtal eller nationella styrmedel, utan att utifrån sina egna roller och resurser investera i förnybar energi,

energieffektivisering och affärsstrategier som bidrar till utvecklingen hållbart samhälle.

Internationella beslutsfattare och organisationer att agera skyndsamt och konstruktivt så att globala, bindande klimatavtal kan träffas, nu närmast i Paris 2015, som är ambitiösa nog att kunna förhindra en farlig klimatförändring.

Kyrkoledare i hela världen att sträva efter att stärka kyrkornas och religionernas bidrag till klimaträttvisa och klimatomställning och att låta internationell ekumenik och interreligiöst samarbete bli till ett fungerande redskap i arbetet.

Så långt biskopsbrevet.

Miljön och medmänniskan

Det jag har försökt sammanfatta är att den som tror att Gud är livets ursprung inser att Skapelsen är något Gud vill. Och det ansvar som följer av vår tro på det eviga livet gäller också, kärleken till *medmänniskan* liksom vårt hopp för den döende *skapelsen*. För den som försummar sin medmänniska våldför sig mot skapelsen, och den som sårar skapelsen syndar mot barn, barnbarn och deras efterkommande. Och avslutningsvis, som vardagsprofetet är det din och min uppgift att vittna om vår Gud och hans skapelse. I dagens evangelium sjunger den nyblivne fadern Sakarias profetiskt om förnyelse av en försummad skapelsetro:

Så skall hans folk få veta att frälsningen är här med förlåtelse för deras synder genom vår Guds barmhärtighet och mildhet. Han skall komma ner till oss från höjden, en soluppgång för dem som är i mörkret och i dödens skugga, och styra våra fötter in på fredens väg.

Ordet ”soluppgång” kan också översättas som ett skott som skjuter upp ur en trädstam. Soluppgången vänder oss mot öster och trädets gren lyfter vår blick mot himlen. Detta är livet i Faderns närhet, att vakna upp ur mörkret, att rikta sitt hjärta mot ljusets och färgernas Gud, med en bön om evigt liv i vårt växthus – moder Jord.

Låt oss be:

Gud, öppna våra sinnen,
på så att vi ser din skapelse
led oss genom den helige Ande
mot soluppgången i våra hjärtan
Genom din som Jesus Kristus, Amen.